

man har journalen går det raskt. Man får svaret med én gang. Jeg synes metodene utfyller hverandre godt. Mange steder, som for eksempel i Thailand, er det mange som ikke har vært hos tannlegen, og da er DNA den eneste metoden som fungerer. I Norge gjør vi det ikke dobbelt opp, men jeg vet ikke hva de gjør der. Vi tok ut to tenner av alle vi undersøkte, og de skulle gå til DNA-analyse av pulpa. Alt DNA-materiale blir for øvrig sendt til Kina for analyse.

– Var det noe dere kunne bidra med spesielt i forhold til å identifisere nordmenn mens dere var der, og hvorfor har det tatt så lang tid før nordmenn er blitt identifisert og sendt hjem?

– Vi hadde noen spesielle ekspedisjoner til ulike sykehus for å identifisere nordmenn utenom det arbeidet vi ble bedt om å gjøre. Men ellers tok vi for oss de likene vi ble tildelt. Selvsagt var vi spesielt interesserte, og gjorde oss notater, hvis det var noe som indikerte

at det var nordmenn vi hadde foran oss. Vi tok også kopier av skjemaene, men det fikk vi ikke lov til av australierne, som hadde det formelle ansvaret på det andre stedet vi opererte. De var redde for at noe skulle bli borte. Dette er den aller største id-operasjonen som noen gang er gjennomført internasjonalt. Man kan ikke vente annet enn at det oppstår forvirring, og at det er vanskelig å bli enige. I hvert fall ikke i starten. At det stadig vekk er vanskelig å arbeide der nede, synes jeg imidlertid ikke er bra.

Men mye bunner i at man ikke ønsker å gjøre feil. Hvis det er én feilidentifisering, så er det også en annen som mangler, for at hele id-kabalen skal gå opp. Og er det noe det blir kritikk av, så er det hvis slike ting blir avdekket. Det er nå opprettet id-sentral for sammenligning der nede, hvor det sitter både danske og norske tannleger som kjenner Interpols id-program godt. Etter at sakene har vært innom der, går de til

thailandske myndigheter, som vil ha en uke på seg. Det er mye av grunnen til at det tar tid. Det at det kom svensker hjem på et tidlig tidspunkt, tror jeg kom av at det tidlig ble akseptert hjemsendelse bare ved gjenkjennelse. Fra id-gruppens side har vi gjort det vi har kunnet, ved at vi har overført opplysninger om de savnede nordmennene fra journaler og røntgenbilder til id-programmet, og sendt alt til Thailand.

– Skal du ned igjen til Thailand i forbindelse med identifiseringsarbeidet etter tsunamien?

– Det antar jeg at jeg må. Vi har fått beskjed om at vi må regne med at arbeidet vil pågå i hvert fall til påske. Men nå har vi organisert oss i en turnus, slik at jeg vet at det ikke blir aktuelt for meg å reise før i mars, avslutter Tore Solheim, som også er president i den internasjonale sammenslutningen av nasjonale rettsodontologiske foreninger.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi

Forsvaret har id-beredskap

2. januar reiste seks tannleger fra Forsvaret til Phuket i Thailand, på ti timers varsel, for å støtte arbeidet til Nye Kripos' id-gruppe. Oberstløytnant og sjef for Forsvarets tannhelsetjeneste, Jan Vidar Nielsen, var en av dem som reiste og var der i 14 dager.

Har du vært på lignende oppdrag tidligere?

– Jeg var med som observatør ved snuingen av Alexander L. Kielland-plattformen i 1983. 123 mennesker mistet livet da plattformen kantret i mars 1980. Jeg har også senere vært med på en del obduksjoner.

– Hva er bakgrunnen for at Forsvaret har en beredskap av tannleger med denne kompetansen?

– Vi har årlige kurs for våre tannleger i identifikasjonsarbeid. Dette har vært en del av forberedelsene til oppgaver i mobiliseringsforsvaret, med tanke på mulig konflikt i våre områder. Nå

i senere tid er dette blitt mindre aktuelt. Forsvaret er blitt omlagt, og mye av vår aktivitet er blitt flyttet utenlands. Oppdragene er også blitt farligere, og vi ser ikke bort fra at det kan skje ulykker med våre soldater ute. Ellers ser vi det også slik at det har en verdi for samfunnet at Forsvarets tannhelsetjeneste kan mobilisere stort på kort varsel, slik vi gjorde da Nye Kripos ba om assistanse til oppdraget i Thailand ved årsskiftet.

– Hvordan opplevde du situasjonen da dere kom til Phuket?

– Vi kom ned noen dager etter politiet, og opplevde ikke situasjonen som kaotisk, slik den sikkert var noen dager tidligere. Vi fikk gjort jobben med å registrere ulike data på de omkomne nokså effektivt, men det var også hele tiden uklart hva vi skulle den neste dagen. Det synes jeg er naturlig i en slik situasjon; man belager seg på å ta en dag av gangen, og ta det som det kommer. Vi opplevde å få én beskjed den

ene dagen, og en annen den neste. Mye av det dreier seg om kulturforskjeller, tror jeg. Det er uvant, men helt greit å forholde seg til.

– Blir det aktuelt for deg å reise ned igjen til Thailand?

– Det har vært totalt ti tannleger fra oss der nede, og de siste kom hjem rundt 1. februar. Nå er det kommet en forespørsel fra Nye Kripos til Forsvaret, og det er ikke avklart ennå om vi skal sende noen flere. Hvis det blir aktuelt, kunne jeg godt tenke meg det, for å følge identifikasjonsarbeidet videre. I den fasen jeg var der nede, besto arbeidet hovedsakelig i å registrere. Jeg skulle gjerne reist ned i en senere fase for å få mer innsikt i hele apparatet, og hvis mulig, følge arbeidet gjennom hele linjen, avslutter Jan Vidar Nielsen.

Ellen Beate Dyvi